

СЕСВІТ

K 61/76

21

1926
1960/7

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА

БУДУЙМО
ЕНПРЕАСТАНІ

№ 21

Ціна 20 коп.

Обкладинка роботи
художн. І. Падалки

1934
05 (47714х) „1926“

За
редакцією

ВСЕСВІТ

ШУМСЬКОГО О.
КАСЯНЕНКА Е.

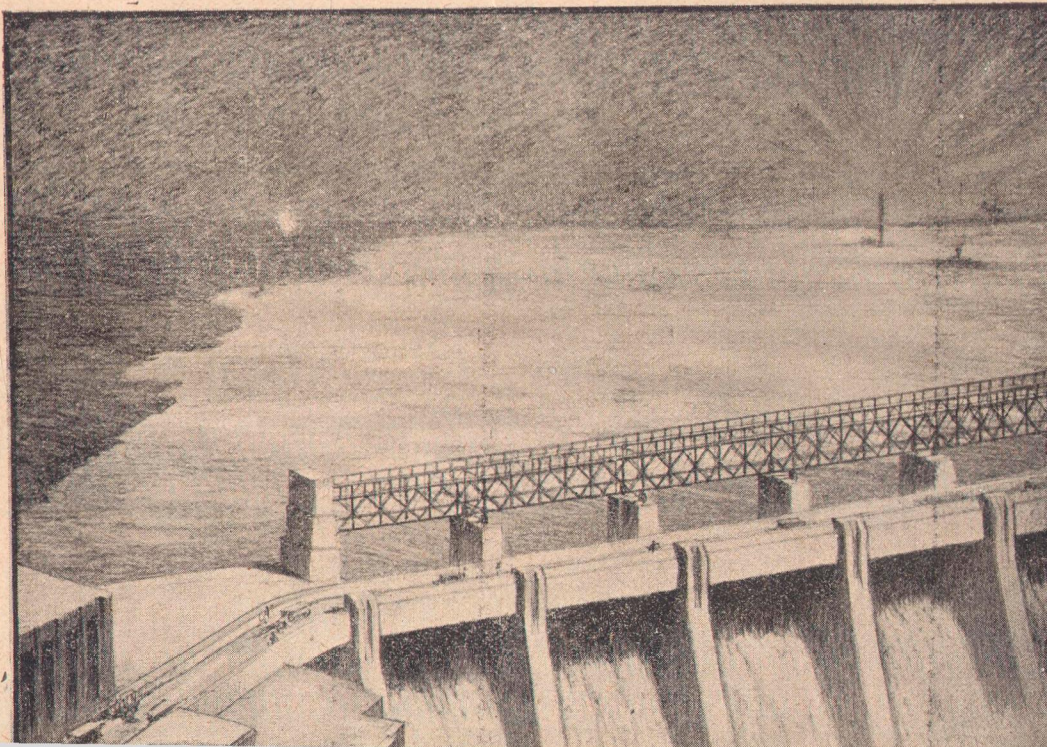
Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

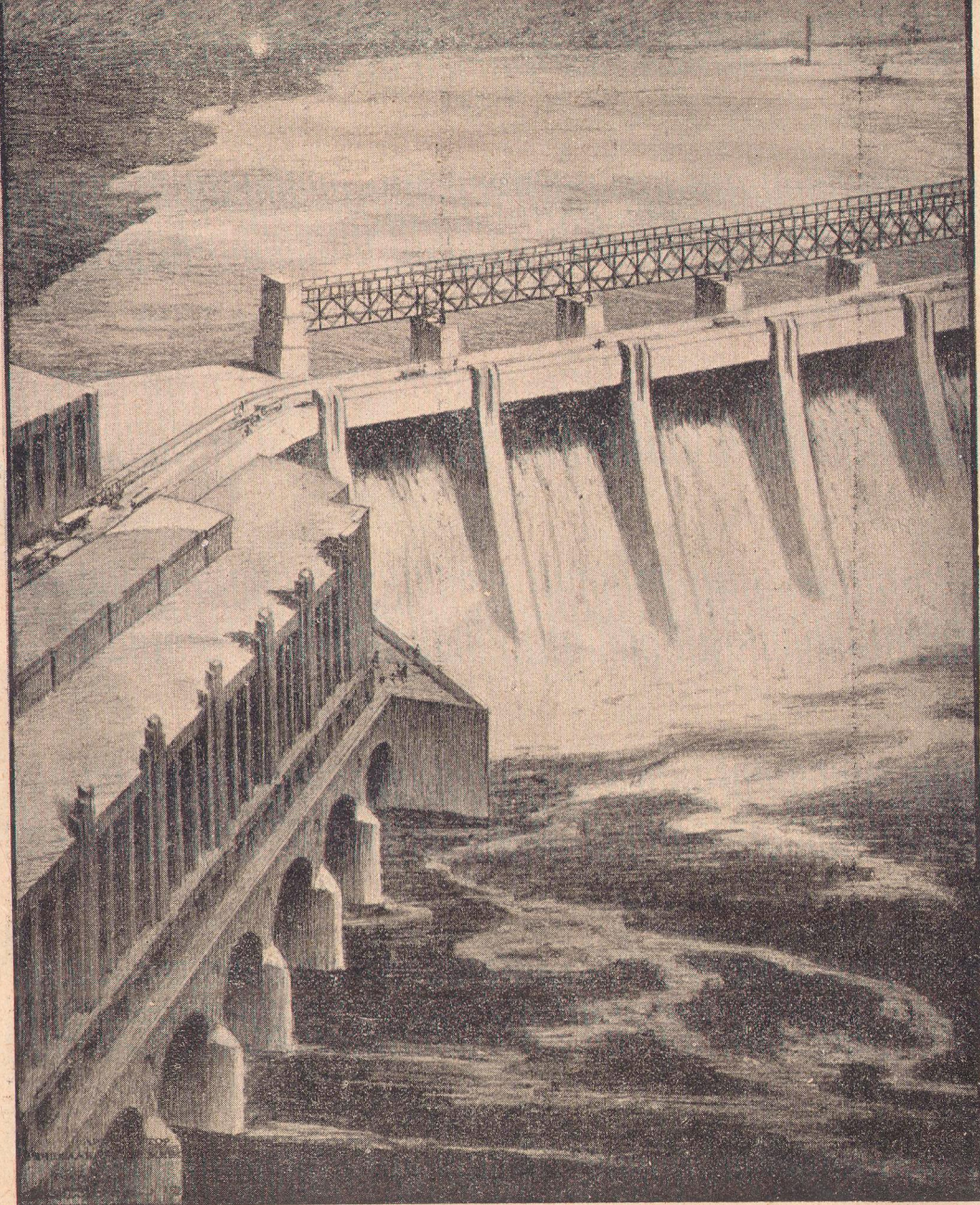
№ 21(44) 15 листопаду 1926 р.
Рік видання II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, № 11.
Тел. № 34-76.

МАЙБУТНІЙ ДНІПРЕЛЬСТАН

Проект гідроелектричної станції.

ЦЕНТРАЛЬНА
= НАУКОВО-УЧБОВА =
БІБЛІОТЕКА.

ТРИНАДЦЯТЬ РОКІВ

З повісти „Земля обітована“ А. Первомайського

ВРУМ ЯНКЕЛЬ шив людям піджаки, штани, пальта, а Єрухім допомагав йому. (Дні проходили один за другим, схожі один на одного, як брати рідні). Що ранку вони ходили вдвох до синагоги, молилися й повернувшись до дому сідали до роботи. Більш усього Єрухімові доводилося розводити прасів й стежити, щоб вони не притухали. Інколи ж вугілля не займалося й треба було дмухати, що є сили на жаринку, поки не займуться всі... тягнуло на вулицю до однолітків. Пізно в одинокому хлопчикові прокидалася любов до товариства, ігор. Хотілося бігати разом з усіма на річку, гуляти в скраклі, чи ходити за місто у далеке поле де дорога постяглася обсажена вербами греблюю через річку, аж геть туди, де за першою невисокою горою хрестами виблискує монастир і де

жайворони непомітно літають у повітрі, чи камінкою спадають в жита...

Одного разу була спішна робота й Аврум-Янкель послав Єрухіма до синагоги, сказавши, що сам молитиметься вдома. Єрухім узав мішечок з „тфілен“ і вийшов з хати. Пройшов завулочок, минув ярмаркову толоку, дістався до синагоги. В ній було чоловік п'ятнадцять євреїв. Вони, загорнувшись в талеси бурмотіли під ніс молитви.

Єрухім теж став молитися. Але що то за моління.

Поперше, він думав, чого це так, що на дворі такий гарний день, а він мусить сидіти в задушливому, пропахшому тютюном та нафтаїном повітрі синагоги й не спускаючи очей з сидеру промовляти часом зовсім не зрозумілі слова молитов... Молитися йому зовсім не хотілось і не дїждавшись служби він вибіг з синагоги, на бігу складаючи тфілен у мішечок.

— Куди ти біжиш?—перестрів його Монька Хайтін, син шкляра з іншого кінця міста.

— Нікуди... відповів Єрухім і чогось злякався. Йому здавалось, що батько вже йде на зустріч і збирається бити його за те, що втік з синагоги...

— Чого ж ти зблід?

— Так... у синагозі душно й воняє нафтаїн...

— Так ти втік? Молодчина!

— А Батько?

— Битиме?—підскаочив Монька. —Значить в тебе дурний батько...

Єрухім хотів було образитись за батька, якого зовсім не поважав, дурня, а навіть навпаки, але передумав. Все ж таки Монька не хотів сказати нічого більше як те, що за втечу з синагоги можна ще й не бити.

— А мене батько й до синагоги не посилає й не б'є...

— Так ти ж іще не бал-міцво,—знайшов аргумента Єрухім. На це Моньки знайшовся не менш важливий.

— Так що? За те я в школу ходжу, у трудову, там де колись у вас було... а ти.

Єрухім мотнув головою.

— А я ні... Весь час ходив до реб-Мойші, а оце з місяць, як батько не звелів, тепер йому допомагаю... Ну, я піду мабуть.

Монька затримав його.

— Встигнеш... ходім до мене.

— Чого?

— Хо-одім! В мене там щось цікаве єсть...

— Скажи що, а то не піду.

— Жалкуватимеш... ходім!

— Батько?

— Ну, що там батько!..—буркнув Монька й повернувся, вдаючи що він іде зовсім. На думці ж в нього було інше.

Монька не боявся свого батька й тому так умовляв Єрухіма. Монька з батьком цілими днями ходив по місту з рямом скла, вставляв шибки, а матері в Моньки не було, тому й ріс він сам собі господар. Хлопчик він був не дурних. Сам опреділився до школи, зиму ходив до неї, а літом бігав з товаришами...

Вдаючи, що уходить, Монька не помилився, що Єрухім не витримав спокуси й піде з ним. І справді не стиг він одійти й двох кроків, як Єрухім крикнув навздогін:

— Підожди...

— Ідеш?

— Та йду...

— О, так би зразу.

Батько сидів на катку п'яний і лаяв матір. Завжди так. Коли нап'ється за усяку дрібницю причепиться й починає докоряти. Тепер за Єрухіма.

— ... посилаєш його до синагоги, а він півдня до дому не йде... а ти працюєш. Праси став сам, мьотки витягуй сам... усе сам, усе сам.

15-а ВСЕСОЮЗНА ПАРТКОНФЕРЕНЦІЯ

мусить сидіти в задушливому, пропахшому тютюном та нафталіном повітрі синагоги й не спускаючи очей з сідеру промовляти часом зовсім не зрозумілі слова молитов... Молитися йому зовсім не хотілось і не діждавшись служби він вибіг з синагоги, на бігу складаючи тфілен у мішечок.

— Куди ти біжиш?—перестрів його Монька Хайтін, син шкляра з іншого кінця міста.

— Нікуди... відповів Брухін і чогось злякався. Йому здавалось, що батько вже йде на зустріч і збирається бити його за те, що втік з синагоги...

— Чого ж ти зблід?

— Так... у синагозі душно й воняє нафталін...

— Так ти втік? Молодчина!

— А Батько?

— Битиме?—підскочив Монька.—Значить в тебе дурбий батько...

дурних. Сам опреділився до школи, зиму ходив до неї, а літом бігав по рішам...

Вдаючи, що уходить, Монька не помилився, що Брухін не витримає спокуси й піде з ним. І справді не стиг він одійти й двох кроків, як Брухін крикнув навздогін:

— Підожди...

— Ідеш?

— Та йду...

— О, так би зразу.

Батько сидів на катку п'яний і лаяв матір. Завжди так. Коли нап'ється за усяку дрібницю причепиться й починає докоряти. Тепер за Брухіма.

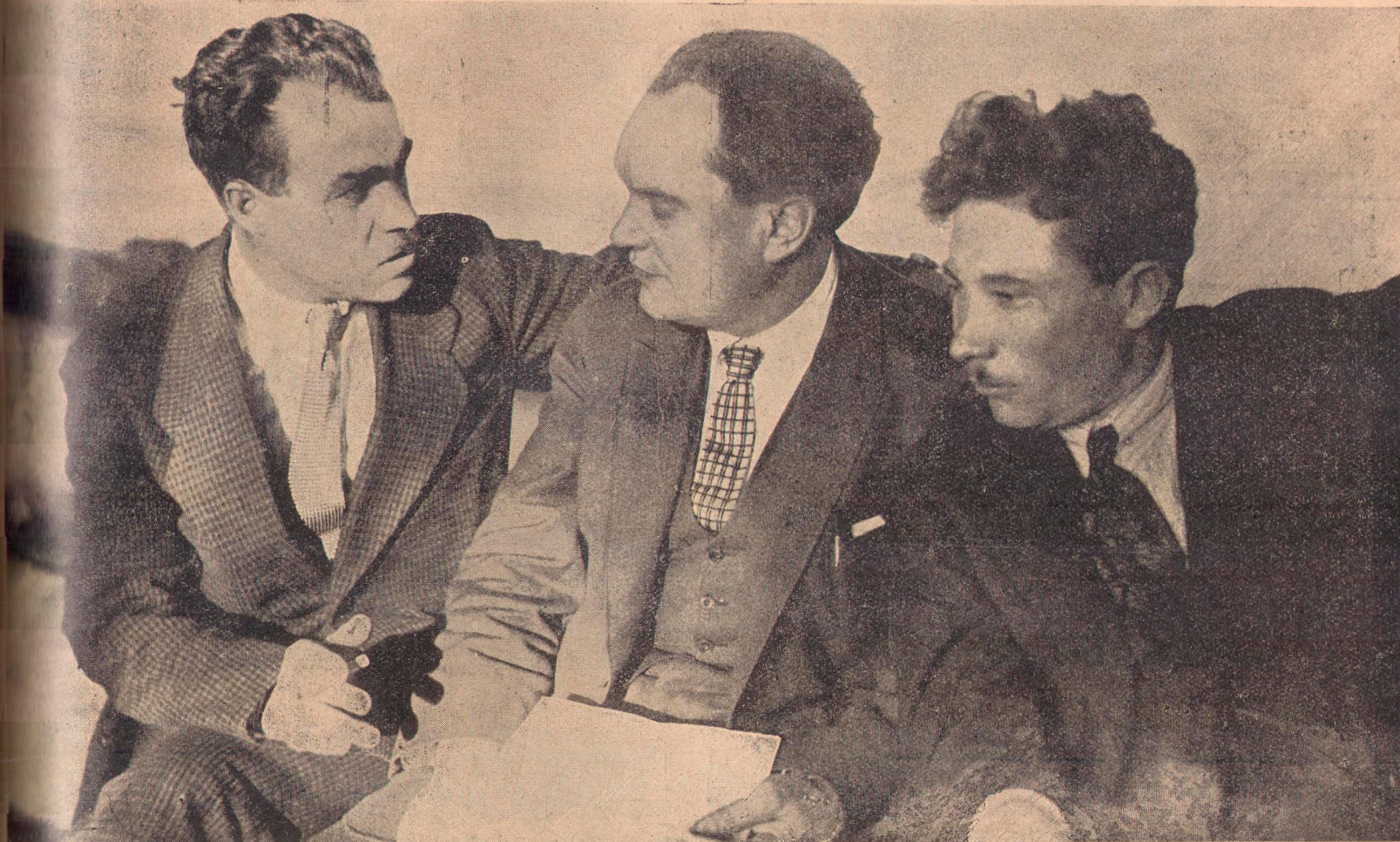
— ... пославш його до синагоги, а він півдня до дому не йде.. а працюю. Праси став сам, мьотки витягуй сам... усе сам, усе сам.

15-а ВСЕСОЮЗНА ПАРТКОНФЕРЕНЦІЯ

Представники України на 15-й Всесоюзній Партконференції. Зліва вправо: т. т. Ляскутін, Ікс, Соколов і Ткаченко

15-та ВСЕСОЮЗНА ПАРТКОНФЕРЕНЦІЯ

Ліворуч т. Теплов, далі т. т. Куйбишов і Луговий.

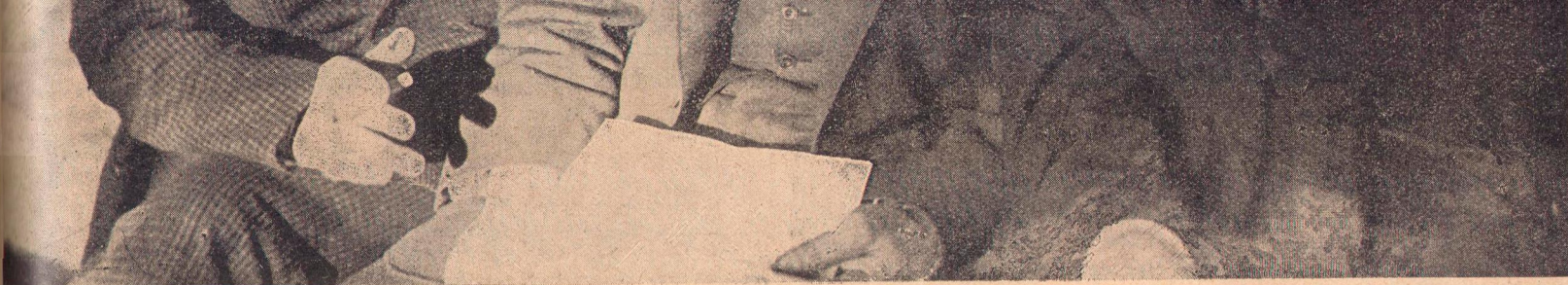
Але ж він ще дитина... грається мабуть
нахищає Ерухіма мати.

Грається. Ви чули?— звертається невідомо
кого, чи до жінки, чи до себе, чи до прасу
Янкель.—Грається. А я в його літа грався?

Віс як батькові допомагав...

— Нічорта він не знає—повторив він, зри-
ваючи з голови мокру ганчірку.—А він знає, на-
чорта тфілен на голову та на руку накручують?
Етель відсахнулася.

— Ерухіме,—що ти говориш? Хто тебе на-
вчив?

Ліворуч т. Теплов, далі т. т. Куйбишов і Луговий.

— Але ж він ще дитина... грається мабуть, захищає Брухіма мати.

— Грається. Ви чули?— звертається невідомо кому, чи до жінки, чи до себе, чи до прасу Аврум-Янкель.—Грається. А я в його літа грався? Вже як батькові допомагав...

Зрештою така, порівнюючи мирна, розмова переходить в палкішу й в той час коли Брухім шеплюючи береться за клямку дверей, він чує такі слова:

Аврум-Янкель: Я його вижену... На що я його мушкетеру ледяцю.

Етель: Авруме, що ти говориш... Ти п'яний! Аврум-Янкель: Я п'яний? Сама ти з любови свого сінка оп'яніла! Може ти ще скажеш що мені треба модіон робити. В тринадцять літ можу й старому батькові допомогти...

Етель: Ой, Авруме, коли ж він такий слабий...

Брухім стоячи за дверима й тримаючися за клямку вагається. Зайти до хати, чи не заходити. Коли знайде, батько неодмінно поб'є за хто й зна де побудені „тфілен“, а потім вижене. Краще мати повернути й піти зовсім... Але в цей час йому стає чути, як мати каже:

— Ну, чого ти на дитину свірипишся.

Брухімові стає жалко матері. Він уже зовсім вирішує залишитись, та знову чує батьків голос:

— То дитина? То не дитина—то чорт на мою голову.

Брухім кидає клямку з наміром йти з сіней, але більше не повертається додому ніколи, але Аврум-Янкель чує стук, зривається з столу й біжить в сіню.

— Ти довго вже тут стоїш, підслушаєш?—і потім пас падає Брухімові на плече...

— За що він мене?

— За тфілен, за те, що втік з шахріс...

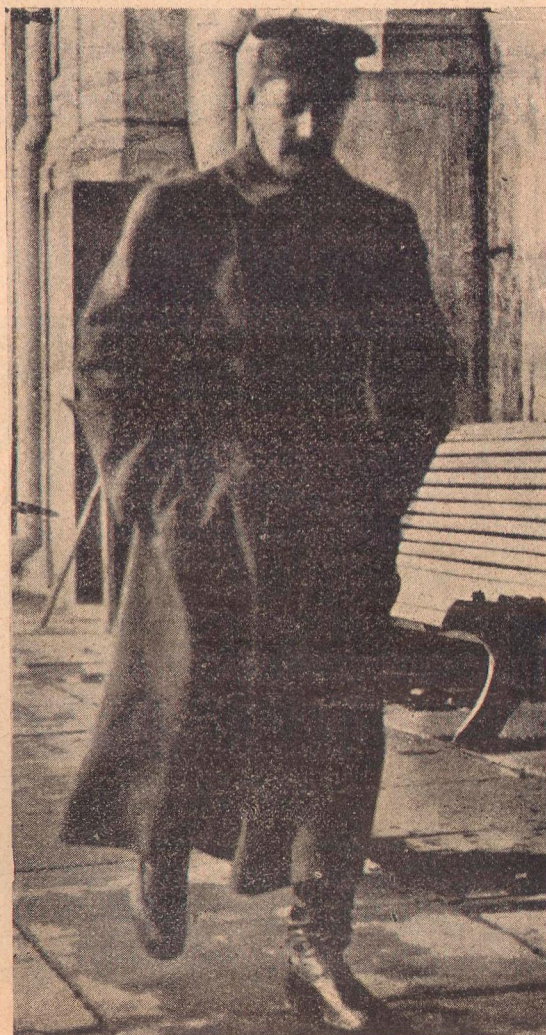
— А відкіль він взяв, —прошепотів Брухім.

Він усе знає... на те він батько.

Брухімові злі сльози до горла підкочувались і падали.

І нічорта він не знає!—крикнув Брухім.

Йому хотілось зробити якусь капость, щось, щоб і батька образити, щоб і самому краще було.

Тов. Сталін—Генеральний секретар Ц.К. В.К.П.

— Нічорта він не знає—повторив він, зриваючи з голови мокру ганчірку.—А він знає, нічорта тфілен на голову та на руку накручують?

Етель відсахнулася.

— Брухіме,—що ти говориш? Хто тебе навчив?

А Брухім наче не тринадцятилітній хлопчик, а доросла роздратована людина нервувалася.

— Нічого він не знає.. Битися він знає... Старий п'яниця!

Вражена Етель схопила його за руки.

— Що ти? Що ти? Ну заспокойся... Не можеш ж так на батька.. Батько тебе годує, вчить!

Брухім пручався.

— Вчить? Я не хочу, щоб вчив пасом... не-е-хо-очу-у...

Заплакав.

Став безсилий.

Притулився до матиного плеча й хлипав підтягуючи носом.

Етель узяла голову його, поклала собі на коліна й гладила рукою шоретке волосся...

Брухім поплакавши знову заснув.

Довго сиділа мати не сміючи ворухнутися.

За давно немитими шибками розквітала літня ніч зірками, а в кімнаті темно...

О, моя мамо!

Тобі оді рядки від далекого сина.

Життя вагою лягло на плечі твої, а очі випив сум...

Зараз сидиш мабуть коло вікна й дивишся в ніч, чи не прийде далекий укоханий син твій стати на коліна перед твоєю материнською мукою, перед болем твоїм...

Прийти б, вклонитися, та шлях простався мимо й лише привіт я шлю тобі з нього.

До далекого незрівняного краю йду я...

Вірю, Мамо!

В тому краю не біль і не мука в матерів, тиха радість...

Про те, що Брухім втік з синагоги, стало відомо всьому містові. Евреї, що були в ній того дня—розказали.

Аврум-Янкеля сусіди взяли на глум...

— Так оце твій справжній єврей?

— Ну-да, він скоро в більшовики запишеться.

— Чого доброго, від теперішніх дітей того тільки й жди...

— Ну та й часи...

— Да... часи такі...

Які ж саме тепер часи—ніхто не показував. Аврум-Янкель злий був на сина й п'яний одного разу пройшовся гарячим прасом по Брухімовій спині. І знову Брухім заліг. Лежати довелося на череві, бо уся геть спина взялася великими пухирями. Мати лікувала їх так: змазувала ол'єю й присипала содою. Лежучи Брухім служав батькові лаїки й у нього назрівало одне бажання. Але, лише приходило воно в голову, він лякався й радів би забути та думка настирливо працювала в одному напрямку... Аврум-Янкель строчив у шинкою комір до чийогось піджака, а Етель прасувала білизну. Хоч, на диво, Аврум-Янкель не був п'яний і не лаявся—Етель була засмучена й зітхала, кидаючи погляди на Брухіма, що сидів на ліжкові. В нього вже гоїлися пухирі, але ходити він ще не ходив.

Зайшов Шая Розенблюм, грюкаючи милицями й сів коло столу. Він довго мовчав, мотаючи головою—нарешті видавив слово:

— Реб-Авруме... А, реб-Авруме?

Аврум-Янкель покинув на хвилину строчити й повернувся до нього.

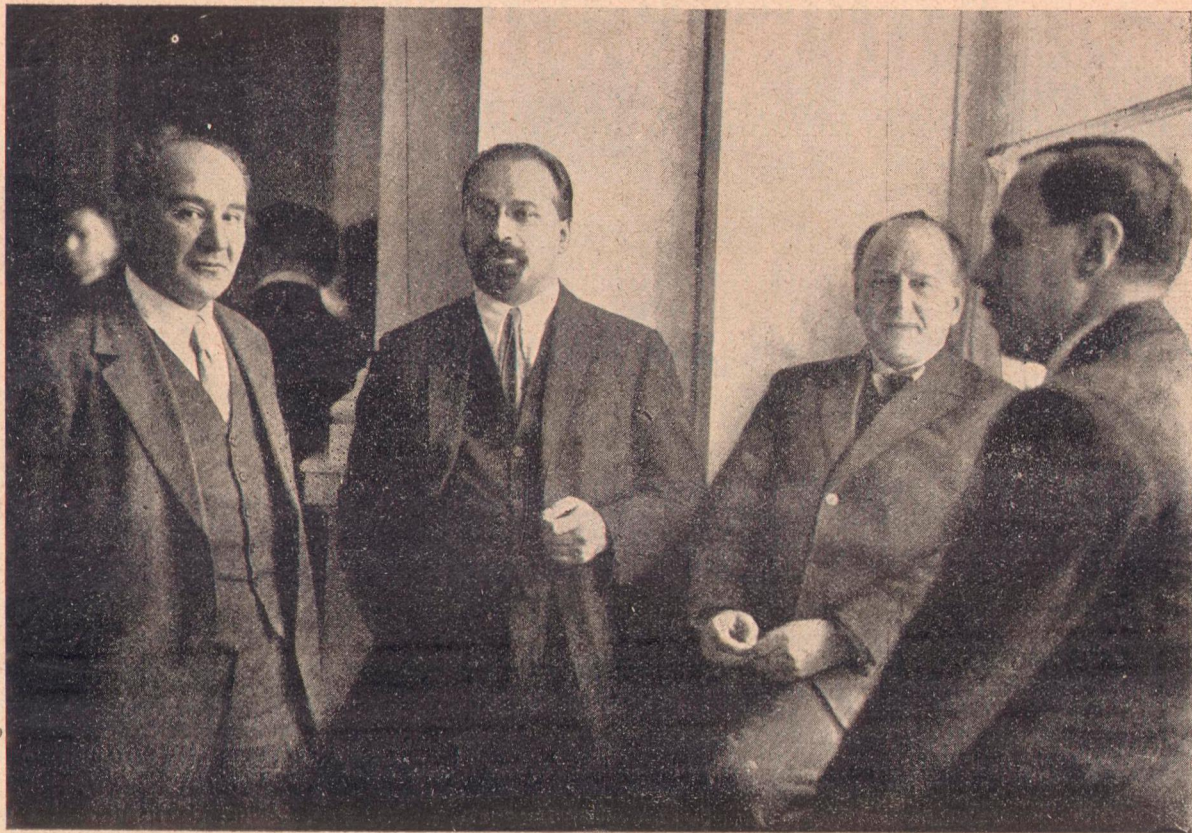
— Чого?

— Як ви думаєте, реб-Авруме, може каліка жити на світі?

Етель зітхнула важко, а Аврум-Янкель відповів запитанням:

— Каліка? А хіба каліка не людина?

— Гах-ге... виовалося нечленоподільно з Шайного з горла.—А в мене ж

Т. т. Копп, Карахан і Раковський на 15-й Всесоюзній партконференції

— Що ти на це скажеш, Шая?

Шая рукою допомагав словам вилазити з горла.

— Це ви про Палестину? Нам там не бути. А я хочу жити, реб-Авруме, жити й любити красиву жінку, мати по п'ятницях фаршировану рибу й свіжу халу...

Знаєте ви,—повернувся він до Етель,—що значить хотіти жити?—І знаєте ви, до Аврум-Янкеля.

— Я знаю це ви про Палестину... нам там не бути... Он він,—Шая вказав на Брухіма—може той...

Аврум-Янкель мотнув рукою, а в Брухімовій голові в цей час як раз вистигла думка про те, що він те-ж хоче жити, й що до Палестини дуже далеко з дому йому, що для загоспоподання батьків, реб-Авруме, треба

— А ти бачиш, Шая, людей, що без серця живуть. Їх серце й нема в нього... Тобі ж серце розбили, а мені серце з грудей витягли...

У Етель на очі навернулися сльози. Вона знала, що чоловік її балакає про покійного Бору.

— Ну, як житиму? Моя наречена Зося, каже, навіщо я їй здався каліка. Й справді на що я їй?

Я ж її не харчую навіть.

А тепер дівчата такі—чоловікам треба, що б вірши з неба зійшли.

Ви скажіть мені, реб-Авруме, мені ж на світі.

Аврум-Янкель зразу не найшов, що сказати й мовчав трохи.

— Як би це було не тут, в дикунській країні, де люде не вміють шанувати своїх нащадків, де їх змінюєть на рік десяти—в тебе була б одна нога, а в мене серце.

забути та думка
настирливо працїс-
вала в одному на-
прямку... Аврум-Ян-
кель строчив па-
шинкою комір до
чийогось піджака, а
Етель прасувала
білизну. Хоч, на
диво, Аврум-Янкель
не був п'яний і не лаявся—Етель була засмучена й зітхала, кидаючи погляди
на Єрухіма, що сидів на ліжкові. В нього вже гоїлися пухирі, але ходити
він ще не ходив.

Зайшов Шая Розенблюм, грюкаючи милицями й сів коло столу. Він
довго мовчав, мотаючи головою—нарешті видавив слово:

— Реб-Авруме... А, реб-Авруме?

Аврум-Янкель покинув на хвилину строчити й повернувся до нього.

— Чого?

— Як ви думаєте, реб-Авруме, може каліка жити на світі?

Етель зітхнула важко, а Аврум-Янкель відповів запитанням:

— Каліка? А хіба каліка не людина?

— Гах-ге... вирвалося нечленоподільно з Шаїного з горла.—А в мене ж
ноги немає... Є нога—немає ноги... Ви бачили коли небудь таке, реб-Авруме?
Ви бачили, Етель? Як я можу жити без ноги?

Аврум-Янкель мотнув головою.

Т. т. Копп, Карахан і Раковський на 15-й Всесоюзній партконференції

— Що ти на це скажеш, Шаю?

Шая рукою допомагав словам вилазити з горла.

— Це ви про Палестину? Нам там не бути. А я хочу жити, реб-Авруме,
жити й любити красиву жінку, мати по п'ятницях фаршировану рибу,
свіжу халу...

Знаєте ви,—повернувся він до Етель,—що значить хотіти жити?—і
до Аврум-Янкеля.

— Я знаю це ви про Палестину... нам там не бути... Он він,—Шая
зав на Єрухіма—може той...

Аврум-Янкель мотнув рукою, а в Єрухімовій голові в цей час як
вистигла думка про те, що він те-ж хоче жити, й що до Палестини
далеко, а дома йому що дня загрожує батьків пас і гарячі праси, й
треба шукати собі життя такого, як сам бажавш..

— Голівне, треба жити так, як сам цього хочеш...—вирішив тринадця-
літній Єрухім.

ВІДКРИТТЯ ІМПЕРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОНДОНІ

Делегати домініонів і члени англійського кабінету. Перший ряд (ліворуч): Лорд Бікенхед, Гострев (прем'єр Ірландських штатів), Уїнстон Черчілль,
Котс (прем'єр Нової Зеландії), Остен Чемберлен, Макензі Кінг (прем'єр Канади), Болдуїн, Брунс (прем'єр Австралії) лорд Бальфур, генерал Херт-
цог (прем'єр Півд. Африки), Америкі (Секр. Мініст. Колоній), Монроє (прем'єр Ньюфаундленда) і магараджа Бурдуона (один з володарів Індії)

БЕРДЯНСЬКИЙ ПОРТ

Нарис Остапа Вишні

Бердянський порт—молодий. „Народився він“ з невеличкої пристані, що її були збудували місцеві експерти в сорокових роках минулого століття.

Пристань ту час-од-часу побільшували, 1908 року збудували хвилелом, а 1898 року спорудили напівзакритий порт, брушовий камінням.

1904-1905 року переведено капітальні роботи по поглибленню порту, і вже аж 1914-1915 року його ґрунтовно перебудовано, дано йому камінну базу й кладку.

Бердянський порт має вісім причалів, і одночасно в нім можуть наванта-

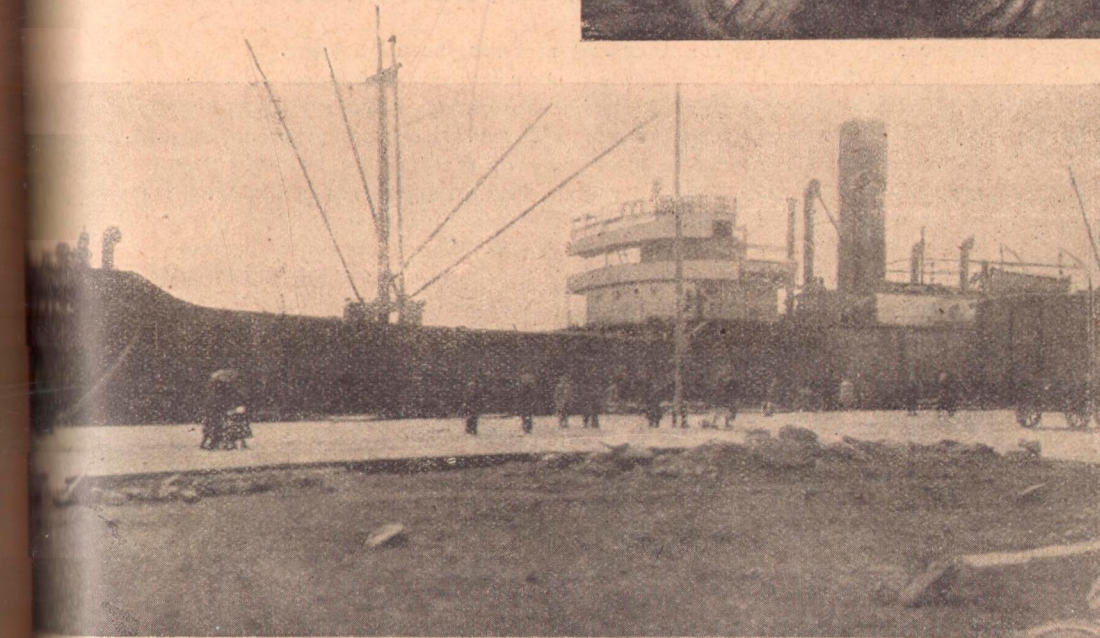
Типи бердянських грузчиків

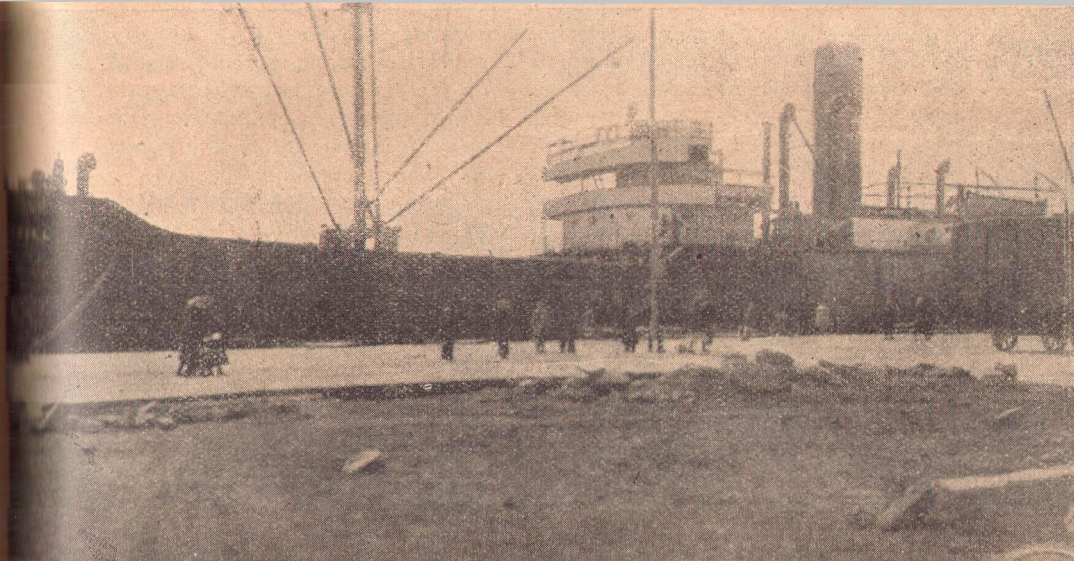
Порт бердянський з перспективами і великими можливостями...

І тепер, після затишку, викликаного громадянською війною, вже частенько запливають до його закордонні гості, „англійці“, „італійці“, „греки“, забирають кукурудзу, ячмінь, пшеничку...

Тоді в порту лунає чужоземна мова, риплять підводи, гарчать під'йомні крани й бігають захекані бердянські грузчики...

І само місто Бердянськ набирає вигляду справжнього портового міста.

Порт бердянський з перспективами і великими можливостями...

І тепер, після затишку, викликаного громадянською війною, вже частенько запливають до його закордонні гості, „англійці“, „італійці“, „греки“, забирають кукурудзу, ячмінь, пшеничку...

Тоді в порту лунає чужоземна мова, риплять підводи, гарчать під'йомні крани й бігають захекані бердянські грузчики...

І само місто Бердянськ набирає вигляду справжнього портового міста.

Російський пароплав „Гренха“ перед погрузкою ячменю в Бердянськ порті

Питися вісім великих морських пароплавів....

„Перевернути“ грузу Бердянський може за місяць до 60.000.000 пудів. Єдина його хиба—це те, що він дуже глибокий. Пароплав може в нього „сісти“ на 23 фути завглибшки, великі океанські пароплави „сідають“ на 28 фут.

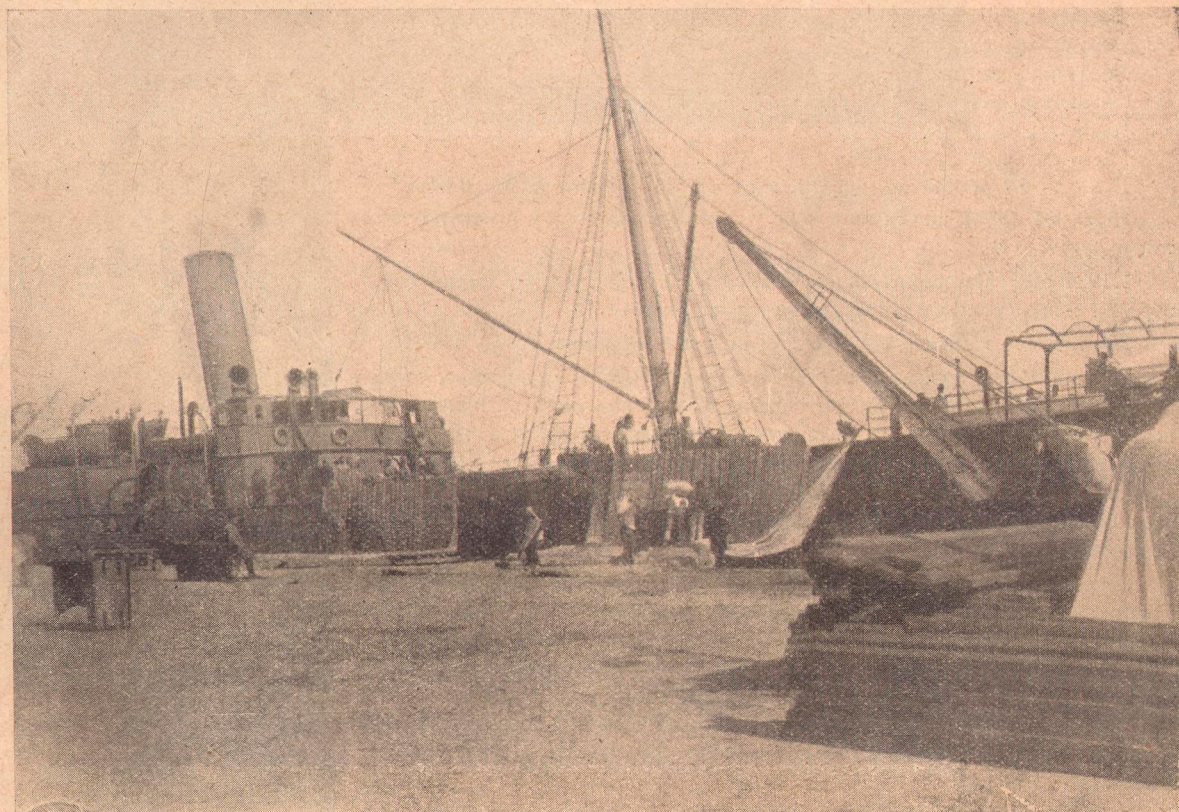
Через те, закордонні, приміром, пароплави догружаються на рейді.

Хибу цю легко можна усунути, розбивши порт.

А коли розчистить Керченську протоку, можна буде вільно заводити великі пароплави з повним грузом до Бердянську.

Бердянськ — порт хлібний.

До його тяжить величезний с.-г. район в 700.000 десятин землі, знаменитий своєю пшеницею-бердянкою, на яку великий попит за кордоном.

Грецький пароплав „Ельпеденферос“, перед погрузкою пшениці в Бердянськ порті

СКУЛЬПТОР М. А. НОВОСЕЛЬСЬКИЙ

М. Новосельський. Голова дівчинки (дерево)

БУЛА чет-верта година, коли я відшукав на передмісті Харкова помешкання скульптора М. Новосельського і постукав біля дверей.

Відчинила привітна бабуся.

За хвилинку з майстерні вийшов молодий і енергійний чоловічина.

В кімнаті вже сутеніло. Важкі мури обступили це місце безладного подвіря, немов змовилися заставити своїм кам'яним тілом соняш не проміння від двох вікон-

ниць убогого вогкого житла. Треба було зачекати, доки в майстерні одягнеться натура і ми поговорили.

Новосельський скінчив 1917-року Миргородську художню школу. А року 1918—19 вчився в Харківському Художньому технікумі. Потім жадоба стати

„Голова“ артиста з Державного Єврейського Театру Кантора, 1925 р.—З неї виглядає ще тільки учень Ардіні. Класикою віє і від тонкого вирізбленого профілю і від кучерів, хоча ні профіль з його коротким підборіддям, ні волосся в натурі не класичні. Та в цілому значний постаті. Виразний акцент на форму, воно головне і в обробці матеріалу і в деталях. Фактура місцями навіть занедбана. Однак натуралізму скульптор ще не спекався остаточно. „Голова“ все таки більше іменню „Кантор“ ніж „артист“ або бодай „артист з Держ. Євр. театру Кантор“ і гаразд не запам'ятовується.

Тонча робота барельєф, з голови худ. Маневича (машур), але вона ще більше підкреслює залюбленість Новосельського в класичні прийоми, що значає, що він серйозну школу мав тільки в Римі.

Була в скульптора велика робота, зроблена в Римі „Тріумф Жюльєна“ Виставлялася в Римі.

Та її я бачив лишень в невиразній фотографії, що на ній „Жюльєна“ саме й не видно, а виділяється сам постамент та горішня жіноча постаті.

З контуру видно, що монумент з великою фазою класичних впливів і й тільки.

Більші сучасні роботи в скульптора ще не викінчені.

Перша з них, погруддя Леніна (мармур) в роботі ще з 1923-го року і пережила немало змін. Тепер вона напередодні закінчення. Лишилось обробити кілька деталей.

Тут Новосельський виступає учнем Гінзбурга.

Найцікавіша річ в ній конструктивний підхід до портрету безсмертного генія революції. Постаті Володимира Ілліча скульптор намагається передати через утрировку деталей форми. Наслідки прекрасні. Замість так роєних сюджених банальних портретів незабутнього вчителя і борця за революцію з гіпсу, бронзи і каменю, Новосельський дав оригінальну і цікаву роботу. Правда, його Ленін може менше натурно подібний ніж многи інші. Але в нім пізнаєш іменню Леніна. Форму скульптор опанував настільки, що тільки глянеш—почувавш коренасту трохи сутулу постаті невисокої людини. Характерний профіль з утрированим чолом (правда, занадто) переко-

М. Новосельський. Голова дівчинки (дерево)

ниць убогого вогкого житла. Треба було зачекати, доки в майстерні одягнеться натура і ми поговорили.

Новосельський скінчив 1917-року Миргородську художню школу. А року 1918—19 вчився в Харківському Художньому технікумі. Потім жадоба стати майстром різця закинула його до Ленінграду.

1921 рік.

Голод.

Через рік довелося кинути стіни Академії Мистецтв і повернутися на Україну до Харкова.

Знову пощастило 1923.

Скульптор дістав командировку за кордон.

Італія...

Місто античної краси, папи і Мусоліні...

З 8-ї до 6-ї робота на мармурі в майстерні скульптора Ардіні.

Після 6-ї студії над скульптурою у ватиканському музеї з олівцем і зошитом в руках.

І 1924 року Новосельський, закоханий в римські профілі, класичні пропорції і монументальну форму, повертає на Україну.

Розглядаємо кілька робіт, що стояли в першій кімнаті.

На вікні невеличке розміром погруддя матері скульптора, глина 1923 року. Ще до Риму, бо римського впливу, помітного на інших річах, немає й сліду. Форма неопанована, пропорції людського тіла не відчуті. Завдання і манера суто-натуралістичні. Ще немає головного для скульптури. Тільки голова вирізблена до найменшої рисочки, до дрібненької зморшки під очима. Виразний акцент не на форму а на абсолютну подібність лиця і на фактуру.

„Головка“ (дерево) очевидно з того ж року. Все те саме. Трохи сміливіше ріже різець, та все ще не відчуває форми, лишень тонко вирізблює деталі, лишень на їх та на фактуру упирає скульптор—ще учень, ще манівцями іде до скульптури не маючи ні вправності ні школи ні справжнього мистецтва.

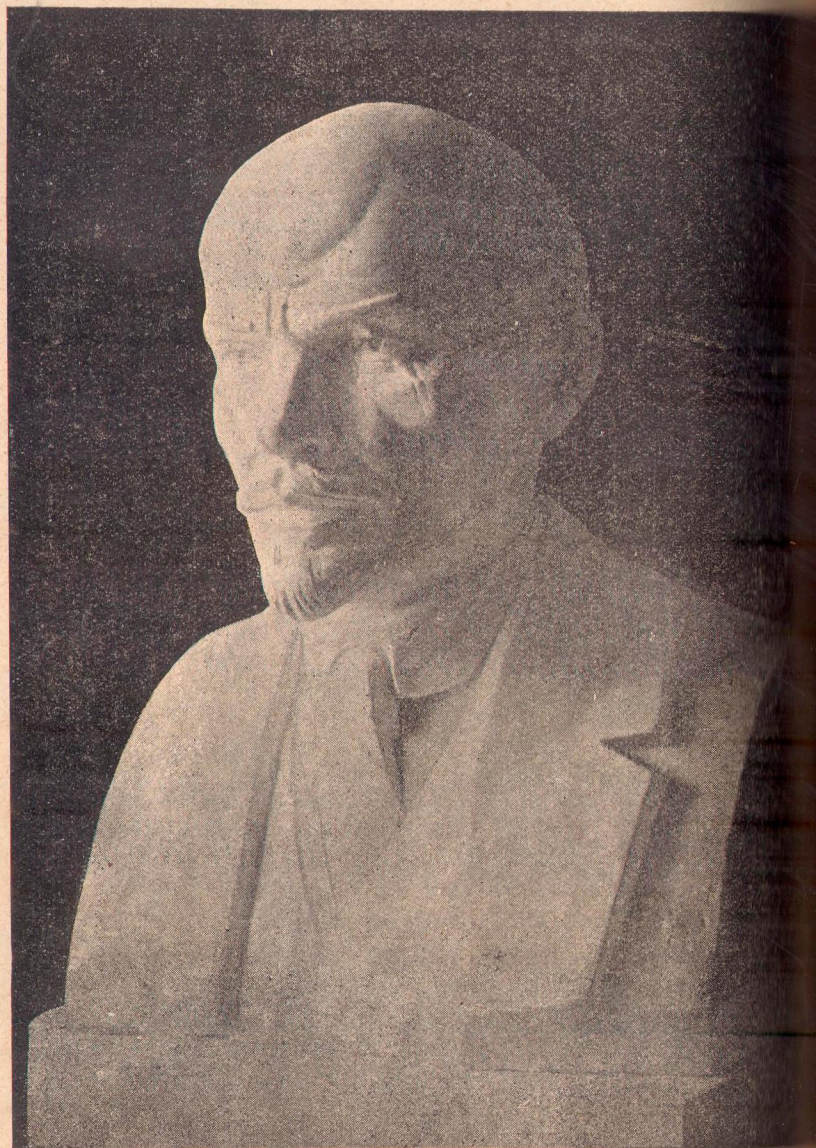
Відчуття скульптурності швидко органічне в ньому, то воно прогляне в якійсь деталі, або частині роботи, то нараз виявиться в цілому, приклад мініатюрка „Півник“.

Тепер почався післяримський період.

Видно більше майстера. Позначились дуже впливи класики і у виборі натури і в її оформленні та обробці.

вже сутеніло. Важкі мури обступили це місце безладного подвір'я, немов змовилися заставити своїм кам'яним тілом соняшні проміння від двох вікон

генія революції. Постаць Володимира Ілліча скульптор намагається передати через утрировку деталей форми. Наслідки прекрасні. Замість так розповсюджених банальних портретів незабутнього вчителя і борця за революцію з гіпсу, бронзи і каміню, Новосельський дав оригінальну і цікаву роботу. Правда, його Ленін може менше натурно подібний ніж многі інші. Але в ньому пізнаєш іменно Леніна. Форму скульптор опанував настільки, що тільки глянеш—почуваєш коренасту трохи сутулу постать невисокої людини. Характерний профіль з утрированим чолом (правда, занадто) переко-

М. Новосельський. Погруддя Леніна (мармур)

що це чоло ховає незвичайні і глибокі думки. Розвинуті м'язи щік видають Аєніна народного трибуна. Сухе обличчя з загостреним кінчиком носа — надмірно працьовиту людину. Міцно збудована повна захованої динаміки форма вражає силою волі й непохитністю. І тільки усмішка примружених очей вказує лагідну чулу вдачу Ілліча, надаючи разом усій постаті реальності.

Багато характерного з тонкої роботи ще не дається помітити, через слабе світло в майстерні, проте безперечна річ, що в особі Новосельського маємо діло з талановитою людиною.

Йому багато ще бракує, насамперед спроможності віддатись цілковито скульптурі і потрібних для цього умов.

Він ще не знайшов себе остаточно, ще блукає навампанки, не обравши собі сталого принципу і методів скульптури, або може шукаючи їх.

Кидається від класично-натуралістичних прийомів до конструктивізму і одчасно до неокласики.

Він не зробив ще жодної речі, що дала б спомогу виявитись його світоглядів і відлуття форми та матер'ялу, що показала б його композиційні здібності і міру опановання матер'ялу та техніку різця на монументальних великих формах. Проте є підстави гадати, що при змозі зробить і велику річ, принаймні, що має до того дані, а хист безперечно.

Свою закоханість у класику скульптор розуміє і робить кроки, щоб спекатися в цій безоглядності.

Приміром, в початій роботі (Жіноча постать з закинутими за голову руками) він ставить собі завдання уникнути класики і знайти сучасну гармонію форми і сучасні пропорції ідеально збудованого тіла.

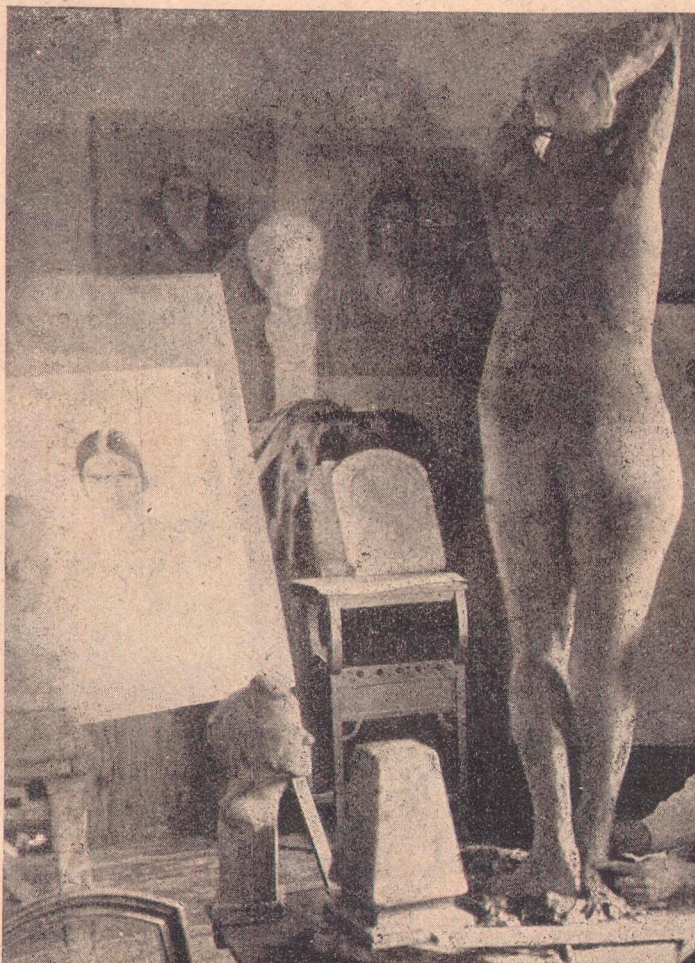
Одначе треба сказати, що на цей раз ми маємо справу лишень з добрими намірами.

Замість класики — щось тільки неокласичне.

Скульптор чи забув чи не розуміє, що сучасної гармонії форми та пропорцій ідеально збудованого тіла треба шукати не в

в скульптора є причини, які лежать за межами його волі й спроможности, та проте треба йому зауважити, що сучасність, а перед усім головна її ознака — праця — багатющий матер'ял для скульптури.

В рухові людського тіла при різних трудових процесах можна знайти готову сучасну гармонію

Голова артиста Єврейського Державного Театру т. Кантора. Робота скульптора М. А. Новосельського (гіпс).

Ліворуч загальний вигляд майстерні. Скульптор М. Новосельський.

ри, принаймні, що має до того дані, а хист безперечно.

Свою захоханість у класику скульптор розуміє і робить кроки, щоб спекатися в цій безоглядності.

Приміром, в початій роботі (Жіноча постать з закинутими за голову руками) він ставить собі завдання уникнути класики і знайти сучасну гармонію форми і сучасні пропорції ідеально збудованого тіла.

Однак треба сказати, що на цей раз тут маємо справу лишень з добрими намірами.

Замість класики—щось тільки неокласичне.

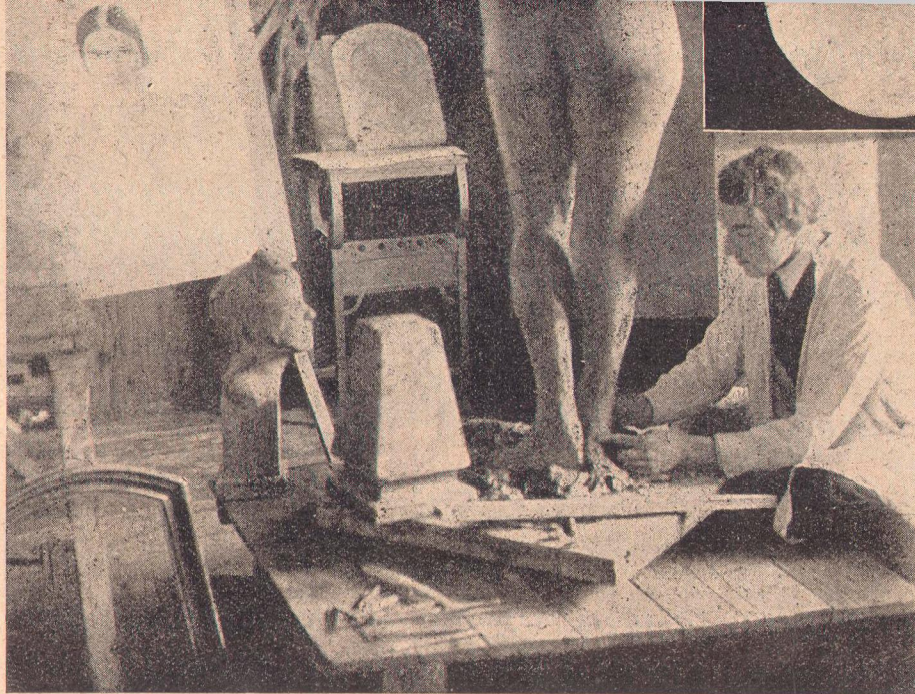
Скульптор чи забув чи не розуміє, що сучасної гармонії форми та пропорцій ідеально збудованого тіла треба шукати не в статичній постаті жінки, поставленої з кокетливо закинутими руками навіть для того, а в рухові і праці.

Що треба скульпторові вчитися не лишень на класиці, а й на скульптурі Менє та повітніх видатних майстрах різця.

Взагалі тематика в Новосельського шкутильгає. Його вона менше вабить, ніж форма. З двох поважніших робіт одна—погруддя Леніна, друга і пізніша—створена нами жіноча постать, а решта дрібні—все портрети. Може до цього

форм, а в здоровім робочім тілові ідеальні пропорції. Адже їх і греки найбільше шукали там, де була фізична робота.

В. Хмурий.

Голова артиста Єврейського Державного Театру т. Кантора. Робота скульптора М. А. Новосельського (гіпс).

Ліворуч загальний вигляд майстерні. Скульптор М. Новосельський.

Постать жінки в процесі роботи і та інші.

Андрій Панів

ДНІПРЕЛЬСТАН

Ан. Дикий

ДО СЕЛА

ЗАЛІЗНИМ кроком роки йдуть
Над нашим бунтівливим краєм
Святкує перемогу труд
Вінком новим чоло квітчає.

ТАМ, де ланів одвічний спокій,
Засяє невиданий день—
Вкраїну в синьозорі роки
Дніпро закований веде.

ЯК тепло жити всім нам стане
Од холоду закутих хвиль,
Коли бетони Дніпрельстану
Могутнє серце оживить.

ПОМЧИТЬ електровокров по жилах,
Як думка—в села полетить:
Нову непереможну силу
Під небом понесуть дроти.

ЯКА краса скрізь забуває,
Який ще небувалий спів:
Між селами—огні трамваїв,
Завод—без диму й димарів.

ЗЕМЛЯ одкриє своє лоно,
Нове зерно дасть тихий степ,
Країна дика й невгомна
Електрикою проросте.

ПЛУГИ без тракторів, машини,
Де сила схована Дніпра,
І над порогами України
Трансатлантичний пароплав.

ІДУТЬ вперед чудесні роки
Плетуть пасмо нових поем—
Сьогодні, наш Дніпро глибокий,
Тебе ми з працею скуєм.

Голубими стрілами
Полетить слова,
Над морями синіми
До села.

Чуй, гудуть антени
Струни світові;
Музика комуни
На землі.

Хвилі мої милі
Шовковий ковиль
Серце своє кину
В колектив.

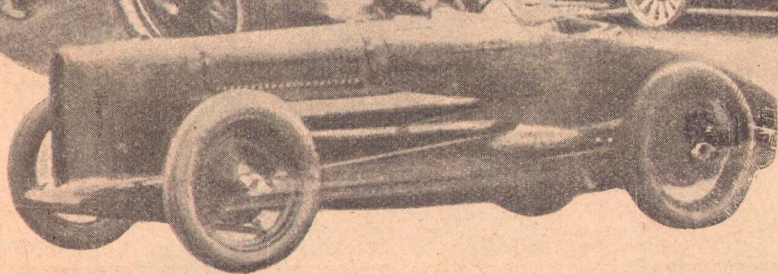
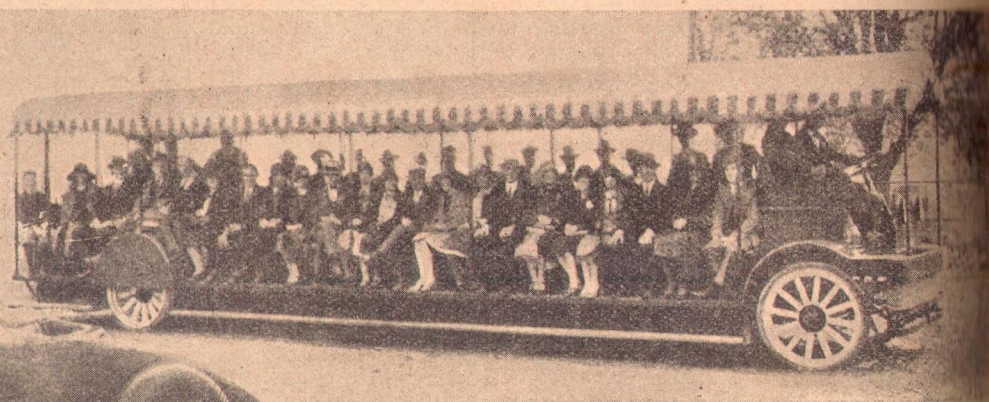
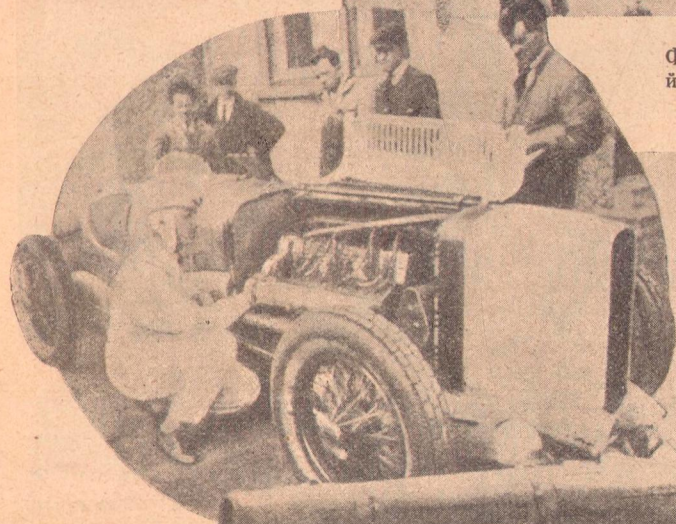
Теплою розмовою
Розкажу про місто
І червоно стрічкою
На грудях повисну.

Голубими стрілами
Полетить слова
Над морями синіми
До села.

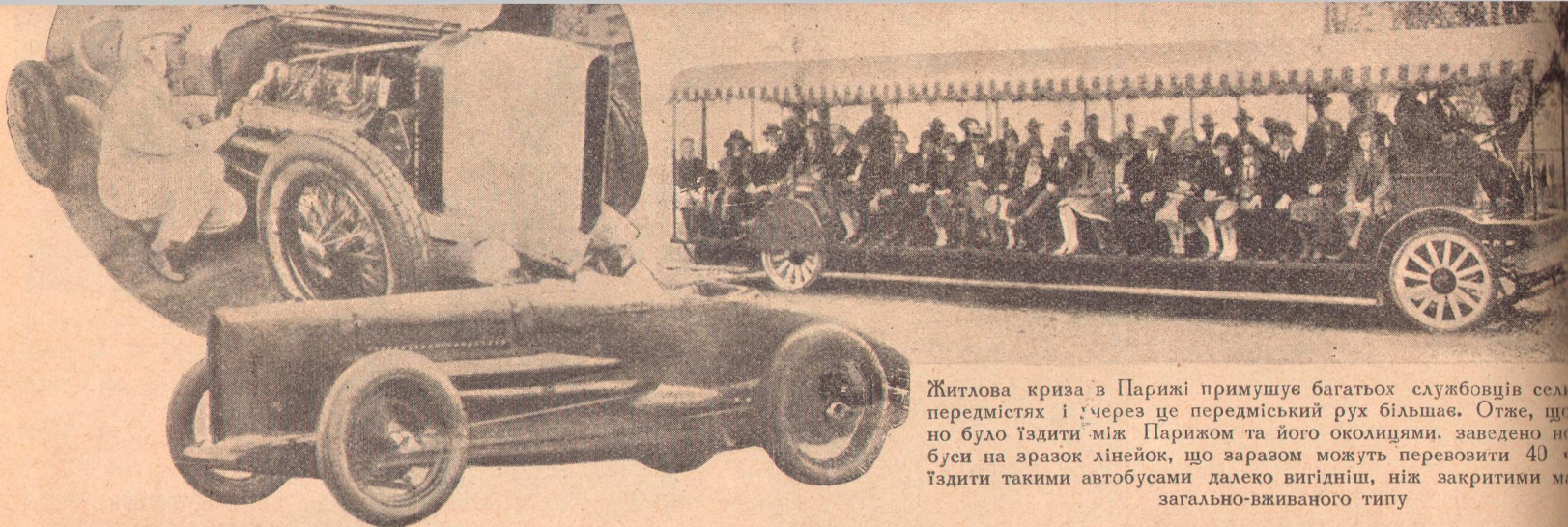
ПРО ВСЕ ПО ТРОХУ

Форд, автомобільний король Америки, став найпопулярнішою людиною в світі. Автомобілі з його заводів пішли на вжиток в усіх цивілізованих краях. На цій мал. показано автомобільний склад у Детройті. Фахівці в останнє оглядають зроблені тут автомобілі

Житлова криза в Парижі примушує багатьох службовців селитися в передмістях і через це передміський рух більшає. Отже, щоб було їздити між Парижем та його околицями, заведено нові автобуси на зразок лінійок, що зараз можуть перевозити 40 чоловік. Їздити такими автобусами далеко вигідніше, ніж закритими машинами загально-вживаного типу

Житлова криза в Парижі примушує багатьох службовців селитися в передмістях і через це передміський рух більшає. Отже, щоб не було їздити між Парижем та його околицями, заведено нові автобуси на зразок лінейок, що заразом можуть перевозити 40 чоловік. Їздити такими автобусами далеко вигідніш, ніж закритими машинами загально-вживаного типу.

Недавно в Англії під час автомобільних перегонів перший приз припав на нову машину в 1000 кінських сил. Ця машина пробігла все віддалення з швидкістю 125 миль за годину. Цього автомобіля сконструював лондонський інженір Перрі Томас, керував ним майор Сегрев.

Недавно в Лондоні члени одного шахматного клубу влаштували бал-маскарад. Серед різноманітних одягів, що здебільшого нагадували собою шахматні фігури, відзначалася дуже цікава маскара, в якій не лиш одяг, але й усе обличчя було розмальоване на взір шахівниці. Їй присуджено I-й приз.

На вулицях Берліна їздять одноколісні велосипеди - мотоцикли - одна з останніх новин німецької техніки. Цей винахід має на меті вирішити проблему швидкого переїзду в наймодніших кварт. Щоб їхати таким мотоциклом, треба великої вправи і вмілости.

В австрійській пресі оповіщено про винахід гнучкого скла. Напевне, це відкриття дасть велику практичну користь. Нового матеріалу вживатиметься на шибки, на посуд то-що. На мал. показ момент „переливання“ цього скла під час спроби.

Останніми часами радіо почали вживати майже скрізь. Наприклад, на нашій мал. показано одно з найцікавіших застосувань цього значного здобутку техніки. Оригінальний парасоль, що несе його модниця, є доволі сильна антена, достатня для радіо-прийому концертів під час гулянки. Ця антена з'єднана з невеличким гучномовцем, вигідно захованим у кешені.

ЗВ'ЯЗОК УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ З ЗАКОРДОНОМ

Проф. М. Л. Бойчук

Відсутність певного зв'язку з мистецьким життям Захід. Європи не могла бути компенсованою відомостями, що подають в російську пресу, ні тими окремими працями мистецьких журналів, що надходять до наших художніх вузів.

Ми вважаємо це початком планового зв'язку нашого мистецького життя з закордоном.

Художники, що виїхали з України, належать до того невеликого активу, який дає напрям і стимул організації мистецького життя на Україні, а також вони є організатором мистецької школи. Тов. Бойчук—професор Київського художнього інституту, основоположник цілої мистецької течії, що безперечно з'являється у нас зараз самим визначним фактом в галузі образотворчого мистецтва. Він є одним з організаторів Української Академії мистецтва, яка

24-го цього місяця виїхала за кордон в наукову командировку група видатних українських художників т. т. Бойчук, Таран, Седляр. Для мистецького життя України це досить значний факт, бо до цього часу з початку революції зв'язок з закордоном по лінії образотворчого мистецтва йшов виключно через Москву.

Художник В. Т. Седляр

перетворена потім в Художній Інститут.

Тов. Седляр молодий художник, що скінчив в 1920 році Укр. Акад. Мистецтв, учень проф. Бойчука, талановитий майстер та організатор. Свої організа-

торські здібності та енергію тов. Седляр найбільш виявив в Межигорському Художньо-керамічному технікумі, що в своїм існуванні обов'язаний упертій праці кількох молодих художників на чолі з тов. Седляром. Тов. Седляр є один з організаторів АРМУ.

Т. Таран. Професор Київського Художнього Інституту видатний методолог, один з організаторів методичної роботи в інституті, по фаху маляр та майстер мозаїки. В організації АРМУ тов. Таран відіграв також велику роль, як організатор та ідеолог: зараз є член Центрального Бюро асоціації.

Ці художники своєю поїздкою почнуть справу великого для нас значіння—справу зв'язку українських художників з закордоном. І треба побажати, щоб діячі нашої культури (художники, поети, музики, професори і т. і.) частіше мали змогу відвідувати західню Європу для удосконалення знань і для поглиблення своєї роботи.

Проф. А. З. Таран

пресу, ні тими окремими пр... рниками мисець-
них журналів, що надходять до наших худож-
них вузів.

Ми вважаємо це початком планового зв'язку
нашого мистецького життя з європейським.

Художники, що виїхали з України, належать до того невеликого активу, який дав напрям і стимул організації мистецьких сил на Україні, разом вони є організатором мистецької школи. Тов. Бойчук—професор Київського художнього інституту, основоположник цілої мистецької течії, що безперечно з'являється у нас зараз самим визначним фактом в галузі образотворчого мистецтва. Він єдиний з організаторів Української Академії мистецтва, яка

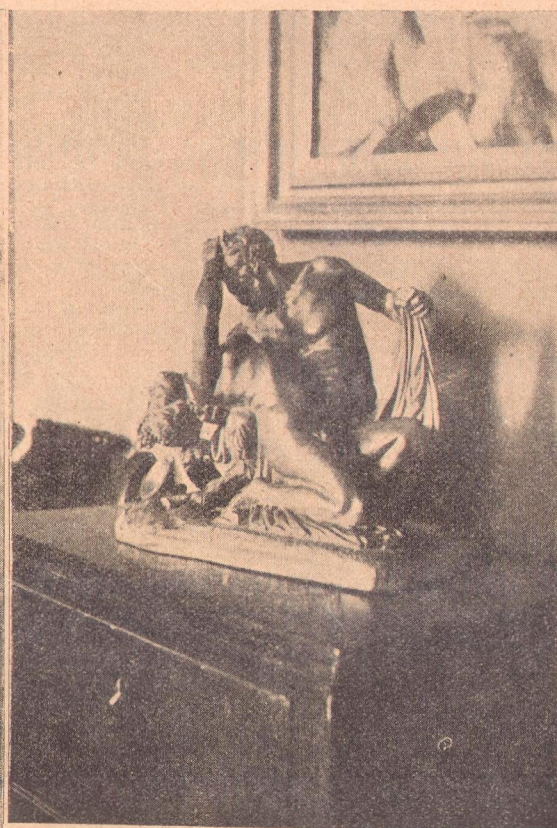
Художник В. Т. Седляр

Т. Таран. Професор Київського Художнього Інституту видатний методолог, один з організаторів методичної роботи в інституті, по фаху маляр та майстер мозаїки. В організації АРМУ тов. Таран відіграв також велику роль, як організатор та ідеолог: зараз є член Центрального Бюро асоціації.

Ці художники своєю поїздкою почнуть справу великого для нас значіння—справу зв'язку українських художників з закордоном. І треба побажати, щоб діячі нашої культури (художники, поети, музики, професори і т. і.) частіше мали змогу відвідувати західню Європу для удосконалення знань і для поглиблення своєї роботи.

На нашому знімку будинок бувш. Синагоги Бродського в Києві, де Київською окружною спілкою кустарів влаштовано бібліотеку-читальню для своїх членів.

Багато невиявлених талантів—художників, скульпторів, поетів загинули не показавши себе за часів дореволюційних. Ось на нашому знімку робота неписьменного селянина Хведора Юхименка, різьбяр по дереву. Цю роботу (скульптура, дерево) він зробив у 1889 році по замовленню Кочубея (Полт. музей)

Дмитро Загул

В жовтні місяці цього року минуло 20 років літературній діяльності відомого укр. поета Д. Загула. Походить Д. Загул з Буковини, син бідаків-селян с. Миліва Вижницького повіту. Поет має кілька книжок віршів і багато перекладів з творів Гете, Шіллера та Гайне.

Зараз поет Д. Загул є членом спілки селянських письменників „Плуг“ в секції Західної України.

Базарна площа в Охтирці

Трудовий день скінчено

ДАЛЕКО ВІД ЗАЛІЗНИЦІ

Нарис Овзера

Коля кінчалася зазубнем. Далі їхати нема куди.

До останньої вузлової станції великої залізничної магістралі ще 18 верстов. І цей останній переїзд, в голові вже поділений на кілометри, (залізничний сторож уперто зве їх „меліметрами“) ви проїдете з швидкістю кур'єрського, бо бригада поспішає на недовгу ночівлю (через три години назад), і „старший“ попрохав машиніста:

— Підсиш!

Десь, комусь вантажено пиво, викидувано на полустанку з трівожним гуркотом порожні бляшанки молочарської ферми, десь відчіплювано та причіплювано вагони, десь перевантажувано їх. Нарешті, загорілась буква і довелося замінити валницю. І до останніх 18 верстов, тобто „меліметрів“, і не 18, а більше, ви проїхали взад і вперед та по запасних коліях ще якихось верстов з 15, зовсім не передбачених НКП і не взятих вами заздалегідь на увагу. І в зазубні на вашій кінцевій зупинці, як що тільки вас хто зустрічав, то в задимленій кімнатці—почеркальні 3-ї класи, бо перша класа ще з весни ремонтується.

Ви йдете серед непроглядної імли, не бачучи ні землі ні неба, бо вузенькі вулички прикриті величезними шапками одвічних осокорів та верб.

І тільки біля містечка тванисто-брудною поверхнею блисне річечка, що заломистою стрічкою обвиває місто. І під тихий шелест тополь ваш візник пошле чергове привітання Міськомгоспові, що в нього від самого літа не знайшлося „парі цвяхів“, щоб поприбивати зірвані дошки на містку.

це вигадки. І простоявши з годину, бучно сперечаючись з коридорною служницею біля дверей Зав. Сельбуду, після рішучої заяви, що ви ні в якій разі не покинете сельбуду, ви нарешті умовно, до приїзду делегаток, понадаєте в номер.

Хвилини через три вам підкидають іще одного пасажиря, бо цей номер подвійний і замість 8 делегаток, що ось-ось зараз приїздуть з вокзалу, ви перебуваєте ніч у-двох з таким самим випадковим гостем, як і ви самі. Уночі вас не раз пробуркує ляпанина дерев'яної калатушки нічного сторожа, що стереже під самісінькими вашими вікнами крамницю Книгоспідки.

Як що ви попали у містечко не під базарний день, а вони бувають тричі на тиждень—у почеділок, середу і п'ятницю,—то ви одразу і не догадаетесь, чим воно дише. Крім самотнього димаря Держмлина нема ніяких ознак будь-якого виробництва, містечко живе з торгівлі, в ньому туго розвивається кооперація та й базари бувають до 3-ї години дня, коли кінчається робота з його нечислених установах, а селяне квапляться, завидна обиди повернутися до дому. І цим містечком, як краплина води, схоже на всі міста що стоять

Коля кінчалася зазубнем. Далі їхати нема куди.

До останньої вузлової станції великої залізничної магістралі ще 18 верстов. І цей останній переїзд, в голові вже поділений на кілометри, (залізничний сторож уперто зве їх „меліметрами“) ви проїдете з швидкістю кур'єрського, бо бригада поспішає на недовгу ночівлю (чрез три години назад), і „старший“ попрохав машиніста:

— Підси!

Десь, комусь вантажено пиво, викидувано на полустанку з тривожним гуркотом порожні бляшанки молочарської ферми, десь відчіплювано та причіплювано вагони, десь перевантажувано їх. Нарешті, загорілась букса і довелося замінити валницю. І до останніх 18 верстов, тобто „меліметрів“, і не 18, а більше, ви проїхали взад і вперед та по запасних коліях ще якихось верстов з 15, зовсім не передбачених НКП і не взятих вами заздалегідь на увагу. І в зазубні на вашій кінцевій зупинці, як що тільки вас хто зустрічав, то в задимленій кімнатці—почеркальні 3-ї класи, бо перша класа ще з весни ремонтується.

Ви їдете серед непроглядної імлі, не бачучи ні землі ні неба, бо вузьенькі вулички прикриті величезними шапками одвічних осокорів та верб.

І тільки біля містечка тванисто-брудною поверхнею блисне річечка, що заломистою стрічкою обвиває місто. І під тихий шелест тополь ваш візник пошле чергове привітання Міськомгоспові, що в нього від самого літа не знайшлося „парі цвяхів“, щоб поприбивати зірвані дошки на містку.

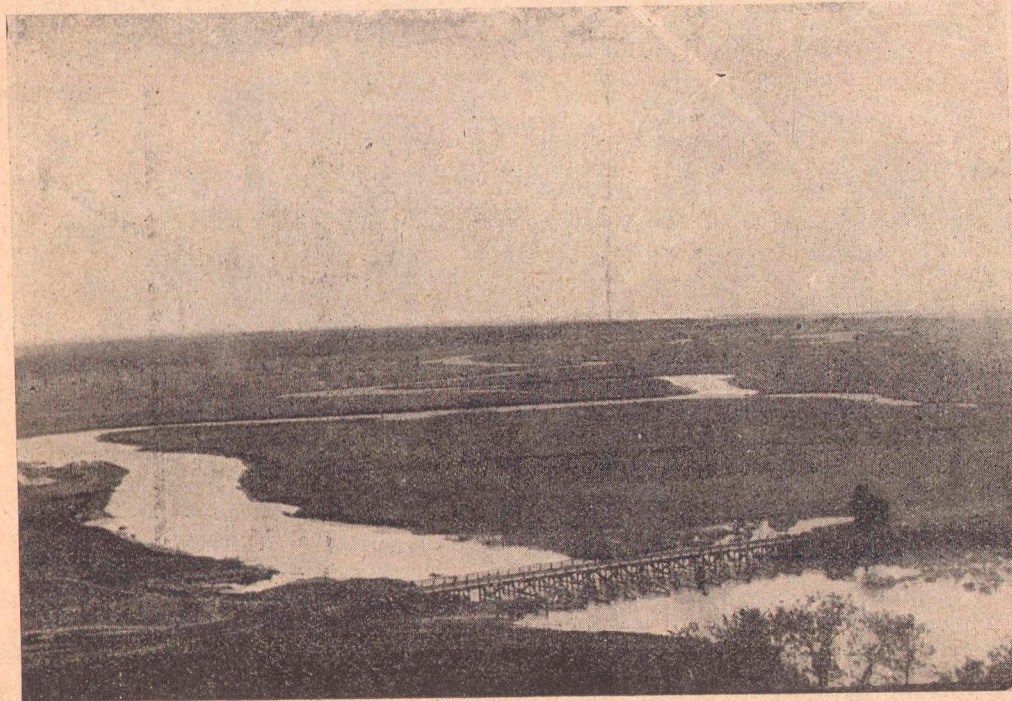
Під'їзджаючи до Сельбуду, він покvapливо докаже вам про бешкети, що чиняться тут перед вечером і вночі, про випадки роздягання і про ватагу розбішак 17 душ, що їх уже цими днями посаджено в БУПР.

У сельбуді усього 4 номери, і їх „по умові“ ще від'учора здано райорганізаторші для 35 делегаток з місць. Ці делегатки їдуть на конференцію. Одно слово, номери заняті, номерів нема і ключ у товаришки Х. Та все

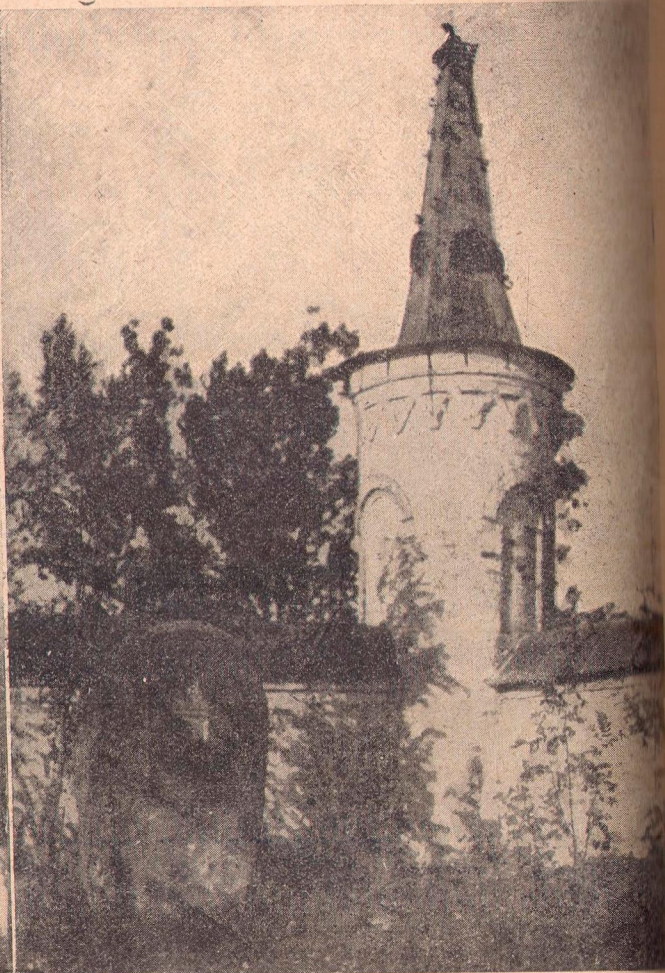
це вигадки. І простоявши з годину, бучно сперечаючись з коридорною сатунцею біля дверей Зав. Сельбуду, після рішучої заяви, що ви ні в якому разі не покинете сельбуду, ви нарешті умовно, до приїзду делегаток, понадаєте в номер.

Хвилини через три вам підкидають іще одного пасажиря, бо цей номер подвійний і замість 8 делегаток, що ось-ось зараз приїдуть з вокзалу, ви перебуваєте ніч у-двох з таким самим випадковим гостем, як і ви самі. Уночі вас не раз пробуркує ляпанина дерев'яної калатушки нічного сторожа, що стереже під самісінькими вашими вікнами крамницю Книгоспілки.

Як що ви попали у містечко не під базарний день, а вони бувають тричі на тиждень—у понеділок, середу і п'ятницю,—то ви одразу і не догадаєтесь, чим воно дише. Крім самотнього димаря Держмлина нема ніяких ознак будь-якого виробництва, містечко живе з торгівлі, в ньому туго розвивається кооперація та й базари бувають до 3-ї години дня, коли кінчається робота з його нечислених установах, а селяне квапляться, завидна обидою повернутися до дому. І цим містечком, як краплина води, схожа на всі міста, що стоять далеко від залізниць, що живуть своїм особливим сонним життям.

Ворскла в низині Охтирки.

Пам'ятники старовинної церковної архітектури (Охтирка)